

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Undervisningsudvalget
Titel	Svar på samrådsspørgsmål O, P og Q
Målgruppe	Undervisningsudvalget
Arrangør	Undervisningsudvalget
Taletid	Ca. 5-10 min.
Tid og sted	Tirsdag den 21. marts 2017, kl. 14.00, i FT, vær. 1-133

Disposition

- 1. Indledning**
- 2. Økonomiske rammer for den offentlige beskæftigelse**
- 3. En god folkeskole**
- 4. Kvalitet løses ikke ved bevillinger alene**

Samrådsspørgsmål O

"Ministeren bedes redegøre for, hvordan man vil sikre tilstrækkeligt med lærere og pædagoger i folkeskolen i årene fremover i en situation, hvor den offentlige vækst vil være på blot 0,3 %, som regeringen ønsker, på trods af at det vil kræve en offentlig vækst på min. 0,6 % for at kunne følge den demografiske udvikling?"

Samrådsspørgsmål P

"Ministeren bedes forholde sig til beregninger fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, der viser, at der i 2025 vil være ca. 16.000 færre offentligt ansatte end i dag, såfremt det offentlige forbrug kun får lov at vokse med 0,3 %, som regeringen foreslår ("Færre offentlig ansatte under Lars Løkke Rasmussen", Arbejderbevægelsens Erhvervsråd den 13. februar 2017), og samtidig redegøre for hvordan denne udvikling vil påvirke folkeskolen?"

Samrådsspørgsmål Q

"Ministeren bedes redegøre for sammenhængen mellem regeringsgrundlagets ord om at sikre "ro" om folkeskolen og løfte alle elever, når man samtidig ønsker en offentlig vækst på 0,3 %, der unægtelig vil betyde færre ressourcer i kommunerne og dermed til folkeskolen?"

1. Indledning

- Tak for at indkalde mig her til tirsdagssamråd.
- Udvalget har den 20. marts 2017 efter ønske fra Annette Lind fra Socialdemokratiet stillet mig samrådsspørgsmålene O, P og Q.
- I spørgsmål O spørges der til sammenhængen mellem regeringens mål for en årlig basis realvækst i det offentlige forbrug på 0,3 pct. om året og den demografiske udvikling, herunder om der vil være et tilstrækkeligt antal lærere og pædagoger i folkeskolen i årene fremover.
- Spørgsmål P drejer sig om beregninger fra Arbejdsbevægelsens Erhvervsråd, der viser, at der i 2025 vil være ca. 16.000 færre offentligt ansatte end i dag, hvis det offentlige forbrug begrænses til en vækst på 0,3 pct. Der spørges til, hvordan denne udvikling vil påvirke folkeskolen.
- Spørgsmål Q går på sammenhængen mellem ønsket om ro i folkeskolen, løft af alle elever samt et mål for den offentlige vækst på 0,3 pct. årligt.

- Jeg vil tillade mig at besvare de tre spørgsmål samlet. Herefter kan vi tage en samlet debat.
- Omdrejningspunktet i samrådsspørgsmålene er øjensynligt formuleringerne i regeringsgrundlaget om et årligt realvækstmål i det offentlige forbrug på 0,3 pct. Det er Finansministeriets ressort. Men da I har stillet spørgsmålene til mig, vil jeg tage udgangspunkt i, at samrådet omhandler undervisningsområdet.
- Der ligger en overordnet præmis i de tre samrådsspørgsmål. En præmis om, at det demografiske udgiftspres kan overføres én-til-én til undervisningsområdet. Det er ikke tilfældet – hverken på undervisningsområdet eller noget andet enkeltområde for den sags skyld.
- Derfor vil jeg advare imod, at vi lægger den demografiske udvikling ned over bestemte sektorområder som en ”naturlov”, der bestemmer niveauet og udviklingen i udgifterne. Der skal være plads til politiske prioriteringer.
- Det er klart, at den demografiske udvikling de kommende år vil lægge pres på dele af den offentlige sektor. Men der er altså ikke tale om, at det demografiske træk kan omregnes til konkrete merudgifter, som vi skal finde finansiering til.
- Den mekaniske beregning af det demografiske udgiftspres tager heller ikke højde for udviklingen i ny velfærdsteknologi, der selvfølgelig også har indflydelse på udgifterne til et givent område.
- Vi vil løbende tage bestik af behovet for at tilføje ekstra ressourcer til den offentlige service. Det gør vi i forbindelse med de årlige finanslovsaftaler og økonomiaftaler med kommuner og regioner.
- Jeg vil også gerne påpege, at det ikke giver mening kun at fokusere på dette ene punkt i regeringsgrundlaget – altså formuleringen om de 0,3 pct.
- Regeringsgrundlaget lægger jo op til en række reformer, bl.a. på SU-området og pensionsområdet, som betyder, at der frigøres penge, der kan bruges på kernevelfærden. Det er det, der er regeringens ambition – at skabe et større råderum og fremtidssikre vores velfærdssamfund.

2. Økonomiske rammer for den offentlige beskæftigelse

- Jeg er opmærksom på, at Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af tal fra Finansministeriet har angivet et fald i antallet af beskæftigede i den offentlige sektor frem til 2025, der svarer til 16.000 fuldtidsbeskæftigede, hvis det offentlige forbrug stiger med 0,3 pct. årligt i perioden.

- Men der er altså ikke tale om en vurdering af, hvad konsekvensen er for den offentlige beskæftigelse af regeringens foreslåede politik.
- Det er i øvrigt interessant, at et beregningsteknisk fald i den offentlige beskæftigelse fylder så meget for S, når man tager med i betragtningen, at den *faktiske* offentlige beskæftigelse faldt med ca. 5.000 personer under Helle Thorning-Schmidt.
- Når det er sagt, så vil jeg gerne pointere, at det præcise antal offentligt ansatte ikke styres fra centralt hold. Jeg har tillid til, at de offentlige institutioner og kommunerne er bedst til at fastsætte det antal beskæftigede med de kvalifikationer, der er behov for inden for de givne bevillingsrammer.
- Folkeskolen er jo et kommunalt ansvar, og bevillinger til folkeskolen vil derfor indgå i de enkelte kommuners budgetlægning inden for den samlede serviceraamme, der aftales ved de årlige kommuneforhandlinger.

3. En god folkeskole

- Jeg er af den opfattelse, at en god folkeskole er en forudsætning for fortsat vækst og velstand.
- Derfor er det vigtigt for mig, at folkeskolen prioriteres og får de ressourcer, der skal til for at løfte opgaven. Det er grundlaget for, at vi fremover kan få vækst i produktion og beskæftigelse samt reduktion i antallet af mennesker på overførselsindkomst.
- Når det er sagt, så vil jeg gerne bemærke, at den demografiske udfordring på folkeskoleområdet er mindre, når man ser på elevtallet. Her vil elevtalsudviklingen fortsat være faldende.
- Fra 2015 til 2025 forventes elevtallet i folkeskolen ifølge ministeriets elevtalsprognose at falde med ca. 30.000, dvs. fra ca. 568.000 til 537.000 elever.
- En offentlig udgiftsvækst på 0,3 pct. vil ikke i sig selv give færre lærere og slet ikke færre lærere pr. elev i folkeskolen.
- Ministeriets tal viser, at der fra skoleåret 2011/12 til 2015/16 har været et fald i antal lærere fra ca. 45.000 til 44.000 svarende til 2 pct. Samtidig har der som følge af folkeskolereformen været en stor stigning i antallet af pædagoger, hvorfor det samlede antal af pædagoger fra skoleåret 2011/12 til 2015/16 er steget fra 4.349 til 11.379.

- Det samlede antal af pædagogisk personale er således steget fra skoleåret 2011/12 til 2015/16 fra ca. 50.000 til 55.000 svarende til 12 pct. Hertil kommer et fald i elevtallet i samme periode på 3 pct.

4. Kvalitet løses ikke ved bevillinger alene

- Jeg ved godt, at der selvfølgelig er en vis sammenhæng mellem bevillingsmæssige ressourcer og skolers evne til at levere god undervisning, som løfter eleverne rent fagligt. Men denne sammenhæng er langt fra en-til-en.
- Udgiften pr. elev i de enkelte kommuner varierer med faktor 1:2. Det skyldes selvfølgelig, at der kan være forskellige rammebetingelser. Men selv når man tager højde for det, er der stadig meget stor forskel på, hvor mange penge skolerne bruger. Og der ses vel og mærke ingen sammenhæng mellem de skoler, der bruger flest penge, og skoler, der leverer de bedste resultater.
- Det kan tyde på, at kvalitet lige så meget er betinget af forældre, lærere, ledere og elever. Og det engagement, der ligger hos disse grupper, tror jeg, vil blive løftet ved at sætte kommuner og skoler fri, så alle i og omkring skolen oplever medejerskab til det fælles projekt, det er at drive og udvikle en folkeskole.
- Der skal ikke herske nogen tvivl om, at regeringen ønsker, at der skal være ro om folkeskolen, så den fortsatte gennemførelse af folkeskolereformen sikres. Men jeg vil samtidig gerne understrege, at folkeskoleloven allerede i dag giver en række friheds- og decentraliseringsmuligheder, som kommunerne har mulighed for at udnytte – og der kan også komme justeringer.
- Jeg vil derfor opfordre kommunerne til at tage del i de forsøgs- og udviklingsprojekter, der er mulighed for, og samtidig opfordre lærere, forældre og elever til at gribe de muligheder, der er, og tage ansvar for deres egen skole.
- Derved tror jeg, vi kan fremme arbejdsglæde, nedbringe sygefravær og få flere til at ønske sig at være en del af folkeskolen. Jeg tror også, det vil give eleverne lyst til at lære og lærerne lyst til at afprøve nye ideer. Herved skabes konsensus omkring skolen, og det er netop det, der skaber ”ro i skolen”.